

Loomingu Raamatukogu nr. 18 / 2018

László Krasznahorkai. „Viimne hunt”

Ungari keelest tõlkinud ja saatesõna kirjutanud Reet Klettenberg

48 lk.

Hind 3.50.

Saadaval ka e-raamatuna.

Ta naeris, ent selleks, et tema naer olnuks sundimatu, oli ta liigagi hõivatud mõttega, kas tühisustunde raskusel ja põlatusel on üldse vahet ning millega see kõik seotud on, sest talle tundus, et see on vääramatult seotud kõigega, mis hoovab kõigest ja kõikjalt, ja kui miski on seotud kõigega ja hoovab kõikjalt, siis on üsna raske määrata, täpsemalt millega ja kust kohast, igal juhul ei tulnud tema naer südamest, sest tema päevi rõhusid tühisustunne ja põlatus ning ta ei teinud midagi, üldse mitte kui midagi, hulkus ringi, istus tundide kaupa „Sparschweinis” esimese pudeli „Sternburgeri” taga ja kõik tema ümber oli triiki täis tühisustunnet ja lisaks veel põlatust, vahel see mahenes, ununes ja ta üksnes jõllitas täiesti tuimalt enese ette, jõllitas pikki minuteid mõnd pragu või plekki baari laudpõrandal, sest oli ju kõige lihtsam tulla pärast ärkamist kohe alla nurgabaari, seal alustada ja seal ka lõpetada, mitte et ta oleks tahtnud end surnuks juua, selleks polnud tal rahagi ja üleüldse käis ta seal all pigem harjumusest, ja kuna ta juba oli ükskord kõige odavama õlle valinud ja öelnud, et palun üks „Sternburger”, toodi talle sestpeale pidevalt sedasama õlut, kui teda silmati, ta ei pidanud midagi ütlemagi, astus „Sparschweini” sisse ja juba oligi „Sternburger” tema laual, ta ei rüübanud õlut hoogsalt, vaid üksnes limpsis seda, et ta võiks sinna jääda, ning tavaliselt ta jäigi kahekskolmeks tunniks ja lahkus siis ainult selleks, et Hauptstraße räpastel kõnniteedel üks ring teha ehk võtta suund Goebenstraße poole, kõndida Kleisti pargi eest läbi Kaiser-Wilhelm-Platzile, minna kalapoe ja „Humana” ees üle tee ja suundudagi juba tagasi, ja kõnnitee oli kohutavalt räpane, kõik, nii noored kui ka vanad, sülitasid pidevalt, kui kusagil kõndisid või seisid, isegi vaateaknaid silmitsedes või bussi oodates sülitati tänavale ja võib-olla sellepärast kleepuski kõikjal, kuhu ta astus, mistõttu jalutamine ei olnud võimalik, sest kohe tekkis tunne, et jääd kinni ja on vaja teatud kiirust, nii-öelda *käiku*, nagu ta seda nimetas, et midagi ei oleks tunda, pealekauba läikis kangialustes sageli veel öösel maa külge külmunud

okset ja ka seinad olid räpased, seintele pihustatud kurdi grafitid oli vihm juba maha leotanud, ühesõnaga Hauptstraße oli algus ja ots, ja ta naeris, aga teist korda ta seda ei lugenud või vähemasti ei puutunud ta kirja tükk aega, on alles jaburdus, ütles ta ungarlasest baarmenile, aga too üksnes vaatas talle otsa, kergitas küsivalt kulmu, ta ei kuulnud, mida talle räägiti, sest ta lasi muusikal nii kõvasti lõuata, „Sparschweinis” mängis nagu tavaliselt kõige imalam Türgi popp, kas Mustafa Sandal või Tarkan, kas Tarkan või Mustafa Sandal, ja oli üsna raske aru saada, millepärast, sest isegi kui omanik tahtis selle abil kundesid peibutada, sattus siia baari, kus müüdi ka alkoholi, türklasi üha sagedamini üksnes kogemata, ah, ei midagi, viipas ta baarmenile ja vaatas aknast välja, aga väljas polnud mitte midagi vaadata, narkarid ootasid „Sparschweini” kõrval midagi, nõjatudes vastu majaseina, ja taevas oli hall nagu tinaplekk, väljas polnud midagi vaadata, tühisustunne ja põlatus, ta lükkas kirja eemale, tal polnud eriti tahtmist seda kokkugi kägardada ja sellega lähimat prügikasti sihtida, košmaar, ütles ta baarmenile ja puhkes naerma, aga too ei reageerinud enam üldse, ja milleks talle seletadagi, et see on kas mingi idiootlik reklaam või on teda kellegagi segamini aetud, sest tõsi ei saa see küll olla, aga tõsi see oli, see oli vägagi tõsi, nagu hiljem selgus, kogu see lugu on täiesti naeruväärne, sest isegi kui kirjal seisab tema aadress ja tema nimi ja see on tõepoolest tulnud Madridist, ei saa tema olla see inimene, kellele kirjutatakse, et teda oodatakse Extremadurasse, tundmatu fond, tundmatud nimed, ning küsimus, kas tal pole tahtmist veeta paar nädalat nende juures ja kirjutada midagi sellest piirkonnast, või et kas tal „pole tahtmist”?!, ta on aastaid elanud Hauptstraße allakäinud kõrbes ja kui ta mõne toimetamistööga kolmsada eurot teenib, saab ta mõnda aega jälle hakkama, ilmselgelt on see mingi eksitus, võib-olla pandi kiri posti juba aastate eest (siinse posti puhul poleks mingi ime, kui see alles nüüd kohale oleks toimetatud) või siis ei teatud, et kutsutut pole enam olemas, nimi küll klapib, keerutas ta õhtul sõrmede vahel kirja, mida ta ei olnud siiski minema visanud, aga selle nime taga ei ela enam kedagi, pole siin mingisugust „professorit”, võib-olla kunagi oli tema nime ees säärane tiitel, aga juba pikki aastaid polnud säärasel kõnetusel mingit mõtet, juba aastaid ja mitte kui mingit, omal ajal, kui ta veel ei teadnud, et mõtlemisega on lõpp, ja kirjutas üksteise järel mõned loetamatud raamatud täis erakordselt ebaõnnestunud lauseid, rusuvat loogikat ja lämmatavat terminoloogiat, selgus üsna peagi, et loomulikult pole neid kellelegi tarvis, ja nõnda oli tema kui filosoof lips läbi veel enne, kui oleks tõsisemalt teada saadud, mille kohta need laused, see loogika ja see terminoloogia käisid, ent tal polnud parajasti ka raha, nii et ta oli sunnitud kogu kupatusest kohe ka loobuma, kõik makstakse kinni, kirjutati talle, lennupiletid, hotell, Madridis ootavad teid auto ja tõlk ja ta saadab teid meie juurde Cáceresi või Badajozsi ja me maksame teile ühe kirjutise eest nii ja nii palju eurosid, no ja

seda viimast ei saanud ta peast välja, ta istus voodil, kiri süles, ja kujutas ette, mida ta teeks nii ja nii suure summa eurodega, kõik oli täpselt nagu reklaamis, tullakse inimese juurde ja öeldakse, et sina, just sina ei või loobuda nii ja nii paljust ja sa pead selleks tegema vaid seda ja toda, košmaar, ütles ta endamisi ja jõllitas aknast välja, aga nägi ainult iseennast, tohutut peegelkiilast pead, ja järgmine hommik algas samamoodi nagu eelmine, raske ärkamine, alla „Sparschweini”, „Sternburgeri” maitse külmast pudelist, nagu alati, ungarlane, kes oli pealegi talle kõige lähem inimene, ei suutnud iial õlut vaikselt lauale panna, see ärritas teda kohutavalt, seda oli raske seletada, aga kõige meelsamini oleks ta raipele vastu lõuga andnud, et miks ta ei suuda pudelit vaikselt tema ette panna, miks ta peab pidevalt põrutama, taevas oli jälle hall nagu tinaplekk, ei mingit valgust, narkarid seina ääres, kõnnitee kleepus, suus oli mõru maitse, tühisustunne ja põlatus, ta kõmpis Goebenini, seejärel pärast Kleisti parki Kaiser-Wilhelmi juures üle tee ning kalapoe ja „Humana” eest tagasi „Sparschweini”, aga kirja ei olnud ta ikkagi minema visanud, see redutas tal taskus, ta võttis kirja „Sparschweinis” jälle välja ja luges läbi ja noh, kiri oli tõesti kirjutatud talle, see on tema, sedastas ta, ja eelmise päevaga võrreldes hakkas ta nüüd ähmaselt uskuma, et see ei ole eksitus, ja ei olnudki, sest peagi saabus tema e-kirja peale, mille ta naabruses asuva „Telecafe” ühe laua tagant oli saatnud, kinnitus, et teda oodatakse, ta ise otsustab saabumise kuupäeva ja võib jääda nii kauaks, kui heaks arvab, ma ei suuda ikka veel seda uskuda, korrutas ta ungarlasele „Sparschweinis”, kõndis mööda Hauptstraße kleepuvaid kõnniteid ja proovis kohaneda mõttega, et võib siit ükskõik millal ära lennata, „Extremadurasse”, ja ta ei teadnud isegi, mis see Extremadura on, tal oli Hispaanias kaks tuttavat, tema kunagine isetu tõlkija ja kunagine isetu kirjastaja, aga kuna neid tõlkeid ei ostetud ja raamatuid asuti asjade loogilise käiguna hävitama, katkes side nendegagi juba aastate eest, samal ajal kui see katkes tal ka kõigi teistega, no ja tal ei jäänud muud võimalust kui kirjutada neile ja küsida, et: millega tegu, et: kas uskuda või mitte, või et: kui see on tõsi, siis kas see Extremadura on Rooma-aegne Lusitaania, ja ta kirjutaski neile, läks „Telecafesse” ja talle saabus vastus, et ei, Extremadura on *kunagine* Lusitaania praegusesse Hispaaniasse jääv osa, seega üks piirkond Portugali piiri ääres, allpool on Andaluusia, ülal Castilla y León, ja sealt pärinevad konkistadoorid, aga kuidas on võimalik, küsisid kunagine tõlkija ja kunagine kirjastaja, ja nende hämmastus oli tuntav, et just talle, kes ta oli varem olnud kuulus selle poolest, et oli enda peas kandnud erakordselt suurt infokogust, pole säärased elementaarsed asjad enam selged, kuhu see inimene küll langenud on, ja nende vastustest kiirgas, et nad küsisid seda pigem endalt, aga ikkagi küsisid nad seda temalt ja kasutasid neis e-kirjade kohtades trükitähti, mida kuradit sa sealt Extremadurast otsid, SEAL POLE MIDAGI, see on tohutu armutu kõle lauge piirkond

üksikute mägisemate aladega siin-seal, peamiselt piiri lähedal, kohutav kuivus, lagedad mäed, põuane maapind, inimesi ei kusagil, sest seal on elu kõige vaevalisem, sügav viletsus ja kuiv tühjus, mis sa sinna Extremadurasse lähed, tule parem meie juurde, soovitasid need kaks heasüdamlikku filosoofiasõpra, Barcelona, see juba on midagi, aga ei, ütles ta baarmenile, kes talle pahaselt otsa vaatas, sest hoolimata sellest, et ta oli seekord maki mõnevõrra vaiksemaks keeranud, ei saanud ta jälle aru, mida teine tahab, ei, tema läheb Extremadurasse, sest kui seal tõesti midagi ei ole, ei torka ka tema kellelegi silma, oleks see kutse vaid tõsi, sest ta kahtles selles ikka veel sama palju, kui see asi teda kimbatusse ajas, ta vaatas väljas vastu seinu nõjatuvaid narkareid, vaatas lauda, põrandat, letiseina, ütles endale, Extremadura, ja saatis veel ühe e- kirja ja vastus oli veel ühemõttelisem kui seni, ja järelikult on see kõik ikkagi tõsi, ütles ta ungarlasele, mis on tõsi, küsis too, ükskõik, rehmas ta käega ja viipas seejärel, et palub veel ühe pudeli, nii ja nii mitu eurot, see kõlas nii kurvalt, et just nii ja nii palju, ta vaatas sülitavaid jalakäijaid, terve varandus, ütles ta endamisi suure jalgrattaparanduse vaateakna ees ja kirjutas Badajozi keskusesse naabruses asuva „Telecafe” arvutist number 2, et ta sõidaks 21. veebruaril, ta kirjutas kuupäeva suvaliselt, sest ta oleks võinud ka kirjutada, et tuleb 22. või 24. veebruaril või märtsil või aprillil, vajutas räpasel klaviatuuril *enter*’it ja nii jäigi 21. veebruar, tuleksin üheks nädalaks, kirjutas ta ettevaatlikult, suurepärase, vastati Extremadurast, kohe saadame pileti, ja pilet saabuski, me ootame teid lennujaamas ja sealt alates on teil eraldi tõlk ja auto sohvriga, kõik on teie teenistuses, ja juba ta istuski lennukis, kui üks jõud peas hakkas teda kahes suunas sikutama, sest oli selge, et ta oli teinud vea...